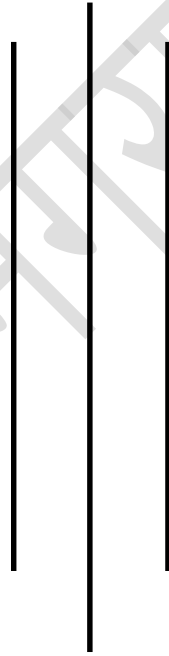

आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को
नीति तथा कार्यक्रम

गैंडाकोट नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
गैंडाकोट नवलपरासी(ब.सू.पू.)

गैंडाकोट नगरपालिकाको आगामी आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को नीति तथा कार्यक्रम

यस नगरसभामा उपस्थित आदरणीय नगरसभाका सदस्य ज्यूहरु,

गैंडाकोट नगरपालिका नेपालको मध्यक्षेत्रमा अवस्थित कालीगण्डकी र नारायणी नदीले उत्तर पूर्व र दक्षिण घेरेको महत्त्वपूर्ण धार्मिक, पर्यटकीय, विभिन्न जातजाति, भाषाभाषीको बसोबास भएको भौगोलिक प्राकृतिक सम्पदाले भरिपूर्ण सुन्दर भूभाग हो। यस क्षेत्रका बासिन्दाहरू आर्थिक, सामाजिक, धार्मिक, पर्यटन र भौतिक पूर्वाधार विकासका माध्यमबाट सामाजिक रूपान्तरण चाहन्छन्। यसको भूबनोट र यहाँका मानिसहरूको लोकतन्त्र र विकास प्रतिको लगनशीलता र सामाजिक संघ संस्थाको अर्थपूर्ण क्रियाशीलता र भूमिकाले विकासमा तीव्रता आइरहेको छ। गैंडाकोट नगरपालिका सङ्घीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र, समाजवाद र राष्ट्रियताको सवालमा अडिग रहेको छ। यस नगरपालिकाले युवा, बालबालिका, महिला, दलित, जनजाति, खस आर्य, एकल महिला, ज्येष्ठ नागरिक, अपाङ्ग, पिछडिएको क्षेत्र र विपन्न वर्गको सहभागितामा स्रोत साधनहरूको सदुपयोग गर्दै नगरबासी जनताको जीवनस्तर उकास्ने र समुन्नत नगर बनाउन चाहन्छ। गैंडाकोट नगरपालिकाले "हामी सबैको साझा अठोट- शान्त समुन्नत सुन्दर गैंडाकोट" भन्ने दिर्घकालिन सोच लाई साकार पार्न किसान, मजदुर, युवा, महिला, दलित, आदिवासी-जनजाति, अल्पसङ्ख्यक, विभिन्न वर्ग र समुदायको अपनत्व र पहिचान हुने गरी विकास र निर्णय प्रक्रियामा समावेशितालाई जोड दिन्छ। लोकतन्त्रको आधारशिला खुल्ला समाजको निर्माण, व्यक्तिगत रूपमा सामाजिक र आर्थिक स्वतन्त्रता र मानव अधिकारको सुनिश्चितताप्रति गैंडाकोट नगरपालिका विश्वास गर्दछ।

संघीयताको पूर्ण कार्यान्वयनको क्रममा तत्काल कार्य संचालनका लागि अझैपनि नीतिगत एवं कानून अस्पष्टता रहेको भएतापनि आगामी दिनहरूमा बन्ने संघ, प्रदेश र स्थानीय सरकारका अधिकार, दायित्व एवम् जिम्मेवारी सम्बन्धी प्रष्ट व्यवस्थाहरु सहितका कानूनहरुबाट यी तीन तहका सरकारहरूको अन्तरसम्बन्ध, स्रोतसाधनको बाँडफाँड, राजस्वको परिचालन जस्ता विषयहरूमा पक्कै पनि स्पष्ट र व्यवस्थित हुँदै जानेछ भन्ने हाम्रो पूर्ण विश्वास छ। आज हामी नागरिकहरूको उर्लर्दो आवश्यकता, चाहाना र आफ्नो टोल आँगनमा विकासका गतिविधिहरु छिटो आइपुग्न सक्नु भन्ने इच्छालाई उचित तवरले सम्बोधन गर्नुपर्ने चुनौतिपूर्ण घडीमा उभिएका छौं। नेपाल सरकारबाट हामीलाई प्राप्त हुने सिमित वित्तिय अनुदान र शर्त अनुदान तथा नगरको सानो र सीमित अवस्थामा रहेको आन्तरिक स्रोतको दायराभित्र रहेर समग्र नगरलाई समृद्धि उन्मुख र सुविधा सम्पन्न बनाउन द्रुततर ढंगबाट विकास निर्माणका गतिविधिलाई अगाडि बढाउनुपर्ने गहन जिम्मेवारीमा रहेका छौं।

आदरणीय नगर सभा सदस्य ज्यूहरु,

अब म स्थानीय तह निर्वाचन २०७९ बाट हामि निर्वाचित भै आए पश्चातको पहिलो वर्ष (चालु आर्थिक वर्ष) मा भए गरेका कार्यक्रमहरूको संक्षिप्त सुची प्रस्तुत गर्न चाहन्छु;

- चालु आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को जेष्ठ मसान्त सम्म १४.५७ कि.मि कालो पत्रे, ४०.६२ कि.मि ग्रावेल सडक, १४९०.८ स्क्वायर मिटर मोजाएक टायल लगाउने कार्य सम्पन्न भै ११३२.८५ मिटर नाली निर्माण, १० र ११ नं. वडा कार्यालयमा तला थप, विद्यालय, सामुदायिक भवन, सत्तल, क्रियापुत्री भवन, शौचालय जस्ता ३१ वटा संरचना निर्माण भएका छन् भने, २९३.८ विघा जग्गा नापजाँच सम्पन्न भई नेपाल सरकारका नाममा पुर्जा प्राप्त भैसकेको छ, नदी कटान रोक्न तटबन्धन कार्यक्रम, वडा नं. ४ र ६ का वडा कार्यालय निर्माणाधीन छन्। नगरपालिकामा अभिलेख भवन समेत निर्माणाधीन छ। १०-१७ रिंग रोड को काम सुरु भैसकेको छ।
- अनलाइन प्रणाली मार्फत व्यवसाय दर्ता प्रक्रिया सुरु गरिएको छ भने डाइनामिक क्यु आर कोड (Dynamic QR Code) मार्फत राजस्व भुक्तानी गर्न सकिने व्यवस्था मिलाइएको छ।

- नगर शिक्षा ऐन, खेलकुद विकास ऐन, जलश्रोत व्यवस्थापन ऐन, नगर प्रहरी ऐन, सहकारी ऐन र नगर प्रज्ञा प्रतिष्ठान ऐन जारी भै सकेका छन् र ६ वटा विभिन्न विषयगत कार्यविधि साथै आर्थिक अनुशासन कायम गर्न खर्चको मापदण्ड २०७९ पनि जारी गरिएको छ ।
- पशुमा समेत पुर्व खोप संचालन, निशुल्क भिटामिन तथा मिनरल वितरण गरिएको छ भने धान पाकेट कार्यक्रम, अनुदानमा विउ विजन वितरण, माटोको नमुना परिक्षण र रासायनिक मल वितरण प्रणाली पारदर्शी गराइएको छ ।
- फोहोर मैलाको दिगो व्यवस्थापनको आधार तयार गरीएको छ भने प्रकृति प्रदत्त पदार्थको विक्री वितरणको कार्यविधि तयार गरी राजस्व असुलीमा सुधार ल्याइएको छ ।
- नगर क्षत्रभित्रका सहकारी, खानेपानी संस्था, टोल विकास संस्था लाई नियमन गर्नको लागि कानुन बनाई व्यवस्थित गरिएको छ ।
- स्थानीय भवन निर्माणकर्मीको लागि भूकम्प प्रतिरोधी भवन निर्माण सम्बन्धी तालिम संचालन गरी भवन निर्माण इजाजत उपलब्ध गराइ नियमनको लागि कार्यविधि तयार गरी लागु गरिएको छ ।
- नगर तथा वडा स्तरीय बाल संजाल, खेलकुद विकास समितिहरु गठन गरिएको छ भने लैंगिक हिंसा निवारण कोष स्थापना गरिएको छ ।
- नगर अस्पताल व्यवस्थापन कार्यविधि जारी गरी समिति गठन भएकोछ र वडा नं. ३ र १८ का गर्भवतीलाई लक्षित गरी नगर आस्पतालमा आमा घर स्थापना गरिएको छ, भने वहिरंग सेवा निशुल्क गरिएको, बहुक्षेत्रिय पोषण कार्यक्रम मार्फत कुपोषण न्यूनीकरण कार्यक्रम संचालन गरिएको, जेष्ठ नागरिकको घरदैलो चेकजाँच कार्यक्रम, घुम्ती स्वास्थ्य तथा आयुर्वेद शिविर संचालन गरी सेवा दिइएको छ भने राजस्व संकलनमा दर भन्दा दायरा फराकिलो गराउने नीति अनुसार राजस्व असुलीमा वृद्धि हुदै गएको छ । नगरपालिकामा विषयगत समितिहरु गठन भै कार्यप्रक्रियामा सहजता आएको छ । विपद् व्यवस्थापन कोष संचालन कार्यविधि जारी भै राहत वितरण कार्यक्रम पारदर्शी बनाइएको छ ।
- भूमिहीन दलित, भूमिहीन सुकुम्बासीको समस्या हल गर्न नगरपालिकामा सेवा केन्द्र स्थापना गरी प्रक्रिया अगाडी बढाइएको छ ।
- न्यायिक समितिमा प्राप्त उजुरीहरुलाई मेलमिलापकै माध्यमबाट समाधान गरिदै आएको छ ।
- जिल्ला स्थित डिभिजन सहकारी कार्यालयले गर्ने सम्पूर्ण जिम्मेवारीहरु स्थानीय तहमा आइसकेपछि सहकारी संस्थाहरुको नियमनका लागि कानुन व्यवस्था गरी नियमनलाई प्रभावकारी बनाइएको छ । हाल नगरक्षेत्रमा १९ अर्ब पुँजी परिचालन सहित ३९ वटा सहकारी संस्थाहरु संचालनमा रहेकाछन ।
- नगरको समग्र विकासलाई दिर्घकालिन रुपमा मार्ग दर्शनका लागि पञ्च वर्षीय आवधिक योजना तयार गरिएको छ।

स्थानीय सरकारको दोश्रो कार्यकालको दोश्रो वर्षमा प्रवेश संगै आफ्ना नीति तथा कार्यक्रमहरुलाई संचालन गरी नीतिगत तथा संस्थागत स्थायित्व कायम गर्दै निरन्तर सुधार र नगर विकास गर्न यस वर्षको नीति तथा कार्यक्रम निर्देशित रहेको छ । यस वर्षको नीति तथा कार्यक्रमबाट नगरवासीहरुको विकास र संवृद्धिप्रतिको आकांक्षा पुरा गर्ने, उत्पादनमूलक तथा आयमूलक कार्यक्रमबाट जनताको जीविकोपार्जनलाई टेवा पुर्‍याउने तथा राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय घटनाक्रमको कारणले अर्थतन्त्रमा देखिएका संकुचनबाट प्रभावित भएको नगरको समग्र विकास प्रक्रियालाई समेत माथि उठाउने जस्ता

विषयहरूमा नै मुलतः हाम्रो ध्यान केन्द्रित गरी सोही अनुरूपका नीति तथा कार्यक्रमहरू अवलम्बन गर्दै उपलब्ध श्रोत र साधनको अधिकतम उपयोग गर्न प्रयास गरेका छौं ।

नेपालको सार्वभौमसत्ता, स्वाधिनता, भौगोलिक अखण्डता, राष्ट्रिय हित, राष्ट्रिय स्वाभिमान र लोकतन्त्र स्थापनाका लागि भएका विभिन्न आन्दोलनहरूमा आफ्नो अमूल्य जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने सम्पूर्ण ज्ञात-अज्ञात सहिदहरू प्रति भावपूर्ण श्रद्धान्जली अर्पण गर्दछौं । ती आन्दोलनहरूको नेतृत्व गर्नुहुने अग्रजहरूप्रति उच्च सम्मान व्यक्त गर्दै नेपाली समाजको रुपान्तरणमा उहाँहरूले पुऱ्याउनु भएको अमूल्य योगदानको पुनः स्मरण गर्न चाहन्छौं ।

समुदायको विकासका लागि प्रत्येक नागरिकको "कोखदेखि शोकसम्म" का कार्यक्रमहरू समेटेर समग्र नगरको विकास गर्ने अभिप्रायले शिक्षा प्रणालीको विकास र परिवर्तन, खेलकुद र युवा स्वरोजगार, स्वास्थ्य तथा सरसफाई तथा खानेपानी, कृषि तथा पशुपालन, वन, वातावरण र पर्यावरण, भौतिक पूर्वाधार विकास तथा सूचना प्रविधि मैत्री नगर निर्माण, महिला तथा बालबालिका, अपाङ्ग, दलित, जनजाति, भूमि व्यवस्थापन, उद्यम / स्वरोजगार / रोजगार, सामाजिक सुरक्षा असल शासन र जवाफदेहिता आदि कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने क्रममा अपनाइने क्रियाकलापहरूको विस्तृत विवरण यसै नीति मार्फत पेश गरिएको छ । नगरको समग्र आर्थिक तथा सामाजिक क्षेत्रको विकासलाई गति दिन यी कार्यसंकल्पहरू कोशेढुङ्गा साबित हुनेछन् भन्ने कुरामा हामी दृढ छौं । यी कार्यक्रम सम्पन्न गर्नका लागि संघीय सरकार, प्रदेश सरकार, राष्ट्रिय योजना आयोगका साथै स्थानीय-स्तरमा रहेका विभिन्न सामाजिक संघ संस्था, सहकारी, सामुदायिक वन, खानेपानी, शैक्षिक संस्था, धार्मिक संस्था, निजी क्षेत्रको साझेदारीमा यी कार्यक्रम परिचालन गरिनेछ । हामीलाई आशा छ, यी कार्यक्रमले सबै वर्ग, समुदाय, दलित जनजाति, पिछडिएको वर्ग, भाषाभाषीको प्रवर्धन र सम्बर्द्धन हुँदै सबल स्थानीय सरकार, समुन्नत गाउँ, समुन्नत नगरको परिकल्पना पुरा हुनेछन् ।

आदरणीय नगरसभाका सदस्य ज्यूहरू,

स्थानीय निर्वाचनमा हामीले जनता समक्ष गरेका वाँचा र प्रतिवद्धताहरूलाई उपलब्ध स्रोत र साधनको अधिकतम परिचालनबाट क्रमशः पुरा गर्ने गरी आगामी आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरिएको छ ।

आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को नीति, बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा आवधिक नगर विकास योजनाले तय गरेको नारा "हामी सबैको साझा अठोट- शान्त समुन्नत सुन्दर गैँडाकोट" लाई सार्थकता दिने गरी नगरको समग्र विकासका लागि नागरिकको जिविकोपार्जन, शिक्षा तथा स्वास्थ्य सुरक्षालाई उच्च प्राथमिकता दिई नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा मूलतः निम्न दस्तावेज तथा मार्गदर्शनलाई आधारको रुपमा लिइएको छ ।

१. नेपालको संविधान

२. स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४

३. राष्ट्रिय प्राकृतिक श्रोत तथा वित्त आयोग ऐन २०७४

४. अन्तर सरकारी बित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४

५. नेपाल सरकारको आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को बजेट बक्तव्य

६. गण्डकी प्रदेश सरकारको आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को बजेट बक्तव्य

७. दिगो विकासका लक्ष्यहरू

८. राष्ट्रिय योजना आयोगका विभिन्न योजनाहरू

९. नेपाल सरकार र प्रदेश सरकार बाट प्राप्त वित्तीय समानीकरण र सशर्त अनुदानको बजेट

१०. गैँडाकोट नगरपालिकाको आन्तरिक श्रोत तथा

११. आवधिक नगर विकास योजना

आदरणीय नगरसभाका सदस्य ज्यूहरू,

अब म आगामी आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को बजेट, कार्यक्रम सम्बन्धी नीतिगत व्यवस्था प्रस्तुत गर्न चाहन्छु,

देशले विगत तीन दशकमा गरिवी निवारण र मानव विकास सूचकांकमा महत्वपूर्ण उपलब्धि हासिल गरेको सन्दर्भमा दीगो विकास लक्ष्यका परिसूचकहरूलाई स्थानीय तहको योजना निर्माणमा समावेश गर्दा अझ सहज हुने निश्चित छ । नेपालको राष्ट्रिय अर्थतन्त्रमा नै समस्या सृजना भई अपेक्षित राजस्व संकलन हुन नसकेको यस यस परिस्थितिमा स्थानीय तहमा दीगो विकास लक्ष्यलाई आत्मसाथ गरी जनताको जीवनस्तरमा सुधार ल्याउनका लागि लक्ष्य निर्धारण, कार्यान्वयन र अनुगमन गरी समृद्धि हासिल हुनेछ भन्ने नीतिबाट गैँडाकोट नगरपालिका निर्दिष्ट हुनेछ । नगरको विकासका लागि नेपाल सरकार, राष्ट्रिय योजना आयोगले दीगो विकास लक्ष्य प्राप्तिका लागि व्यवस्था गरे अनुरूप यस नगरपालिकाबाट पनि बजेट विनियोजन गरिनेछ । नगर विकासका नीतिगत व्यवस्थाहरू दीगो विकास लक्ष्य प्राप्तिका आयामहरू जनता, समृद्धी, शान्ति, प्राकृतिक सम्पदा र सहकार्य प्रति परिलक्षित हुनेछन् ।

आदरणीय सभाका सदस्य मित्रहरू,

नगरपालिकाबाट संचालन गरिने विकासका गतिविधिहरूलाई दिशा निर्देशन गर्न सिमित श्रोत साधनहरूले असिमित आवश्यकतालाई संवोधन गरी बढी प्रतिफल प्राप्त हुने क्षेत्रमा लगानी गरी विकासको अभियानलाई सार्थक बनाउने कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ । अब म आगामी आर्थिक वर्षको लागि नगरपालिकाले लिने क्षेत्रगत नीतिहरू उल्लेख गर्न चाहन्छु ।

(क) पूर्वाधार तथा भौतिक विकास सम्बन्धी नीतिहरू

- गैँडाकोट नगरपालिकाका प्रमुख बजारकेन्द्रहरू तथा आसपासका क्षेत्रहरूमा वस्ती विकासको क्रम तिब्र रहेको छ । यो क्रमलाई समयमै व्यवस्थित बनाउन सकिएन भने अव्यवस्थित वस्ती, कमजोर संरचनाका कारण एकातिर विकासको लागत अत्याधिक रूपमा बढ्न जाने देखिन्छ भने अर्कोतिर विपद जोखिमको अवस्था पनि त्यतिकै मात्रामा बढ्न जाने हुनाले शहरीकरणलाई व्यवस्थित गर्दै जोखिम न्यूनीकरण गर्ने नीति लिईने छ ।
- नगरपालिका भित्र रहेका कच्ची सडकहरूलाई क्रमशः कालोपत्रे गर्दै राष्ट्रिय सडक सञ्जालसँग जोडिनेछ । मुख्य राजमार्ग बाहेकका भित्री सडकहरू यथाशक्य ६ मीटर कायम गरी ढल तथा भल निकास र खानेपानीको समेत एकैसाथ व्यवस्थापन मिलाइ स्तरोन्नति गर्ने नीति लिइनेछ ।
- सबै वडाहरूको आफ्नै कार्यालय भवन निर्माण गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिदै आगामी आर्थिक वर्षमा कम्तिमा तिन वटा वडा कार्यालय भवन निर्माण गरिनेछ ।
- नगरपालिका भित्रका पूर्वाधारहरू जस्तै बाटो, भल नियन्त्रणको लागि नाला, ढल निकास, इन्टरनेट, बिजुली बत्ती, खानेपानी, स्वास्थ्य, शिक्षा, पार्किङ, बस पार्क जस्ता सुविधाहरू विस्तारमा प्रथामिकता दिईनेछ ।
- गैँडाकोट नगरपालिकाको पहाडी क्षेत्र तर्फ वडा नं. ३, १४ र १८ मा सामुदायिक होमस्टे संचालन गर्न आवश्यक प्रोत्साहनको नीति लिईने छ । जसले तहाँको समुदायलाई आर्थिक उन्नति एवं पर्यटकीय क्षेत्रको पहिचानलाई बढाउन सामुदायिक होमस्टे बनाउन स्थानीय निर्माण सामग्रीको अधिकतम प्रयोग गरी स्थानीय वास्तुकला र नवीनतम प्रविधि मिश्रित सुरक्षित र किफायती भवनहरू निर्माण गर्न प्रोत्साहित गरिनेछ ।
- राष्ट्रिय भू-उपयोग नीति अनुसार गैँडाकोट नगरपालिकाले तयार गरेको भू-उपयोग योजना अनुरूप कृषि, गैर कृषि, औद्योगिक एवं बजार क्षेत्रलाई एकिकृत विकास योजना अनुसार कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- कृषि उत्पादकत्व बृद्धि गर्न कृषियोग्य क्षेत्रहरूमा भरपर्दो र दिगोपन हुने गरी कृषि पूर्वाधारमा विशेष जोड दिईनेछ ।

- शहरी सौन्दर्यका लागि एकघर- एक विरुवा तथा एक वडा एक हरियाली पार्क कार्यक्रम संचालन गरी सडक किनारामा वृक्षारोपण कार्यक्रमलाई प्रोत्साहन गर्दै हरित सडक कार्यक्रमको नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- गैंडाकोट नगरपालिकामा निर्माण हुने भवनहरूको डिजाइनमा एकरूपता ल्याउन प्रोत्साहन गरिने छ । नगरपालिकाको विद्यमान भवन निर्माण मापदण्डलाई अद्यावधिक गरी लागु गरिनेछ । नगरको नगर यातायात गुरयोजनालाई अद्यावधिक गरिनेछ ।
- बढ्दो शहरीकरण र यातायातका साधनको चापलाई मध्यनजर गर्दै निश्चित मापदण्ड माथि निर्माण हुने घरहरूमा अण्डर ग्राउण्ड पार्कीङ स्थल निर्माणलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- भवन निर्माण तथा नगरपालिकाको योजना कार्यान्वयन गर्दा स्थानीय रूपमा उपलब्ध निर्माण सामग्रीहरूको प्रयोगलाई अधिकतम प्रयोग गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ । भवन निर्माणको क्रममा भुमिगत जल सतहको पुनःभरण गरी संरचना निर्माण कार्यलाई प्रोत्साहन गरी कर छुटको नीति लिईनेछ ।
- नारायणी नदी किनारमा स्नान स्थल, शवदाह स्थल तथा चिहान क्षेत्रहरूलाई थप व्यवस्थित गर्दै लगिने छ ।
- नगरपालिकाको वडा नं. २ को नारायणी किनारमा रहेको संरक्षित सार्वजनिक जमिन तथा उपयुक्त स्थानमा बसपार्कको सम्भाव्यता अध्ययन गरी नगरको बसपार्क निर्माण गर्न पहल गरिनेछ साथै स्थानीय नगरबस, टेम्पो लगायतका सार्वजनिक यातायातको छुट्टै बस बिसौनी व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- उज्यालो सडक कार्यक्रम अन्तर्गत नगरलाई सधैं उज्यालो बनाउन सडकवक्तीका लागि सरोकारवाला निकायहरूको समन्वय र टोल विकास संस्था संगको सहकार्यमा थप कार्यक्रम अगाडी बढाइनेछ ।
- गैंडाकोट नगरपालिकाको नारायणी नदी किनारासंग जोडिएका स्थानहरूमा तटबन्धन सहित पदमार्ग निर्माण गरी बहुउद्देश्यीय पर्यटकीय पूर्वाधार निर्माणका गर्न संघीय र प्रदेश सरकारको समन्वयमा कार्य अगाडी बढाइनेछ ।
- जातीय संग्रालय निर्माण एवं धार्मिक तथा सामुदायिक धर्मशाला निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- नेपालको संविधानले परिकल्पना गरेको यातायात सुविधामा नागरिकको सरल, सहज र समान पहुँच सुनिश्चित गर्न यातायात क्षेत्रमा नीजि क्षेत्रलाई लगानी अभिवृद्धि गर्ने र वातावरण अनुकूल प्रविधिलाई प्राथमिकता दिंदै सार्वजनिक यातायातलाई प्रोत्साहन र निजी यातायातलाई नियमन गरी यातायात क्षेत्रलाई सुरक्षित, व्यवस्थित र अपाङ्गतामैत्री बनाउने नीतिलाई नगरपालिकाले पनि अनुशरण गर्नेछ ।
- गैंडाकोट नगरपालिकाको चक्रपथलाई पूर्णरूपमा विकास गर्दै स्थानीयबासीको स्वास्थ्य, शिक्षा, पर्यटन, उद्योग र कृषि उत्पादनलाई बजारिकरण गरी आर्थिक तथा सामाजिक गतिविधिलाई सन्तुलित, समावेशी, गतिशील बनाउन योगदान पुर्याउन सक्ने रणनीतिक सडक सञ्जाल बिस्तार गरिनेछ । गैंडाकोट रिंग रोड १-९ र गैंडाकोट रिंग रोड १०-१७ लाई आगामी आर्थिक वर्षमा समेत निरन्तरता दिइनेछ ।
- योजनाको दीर्घकालीन उपयोगको लागि निर्माण भइसकेका पूर्वाधारहरूको संरक्षण, विस्तार तथा मर्मतको लागि मर्मत संभार कोषलाई थप व्यवस्थित गरिनेछ ।
- सडक छेउछाउका पहिरो तथा भूक्षय नियन्त्रण गर्न भौतिक संरचनाका साथसाथै बायोइन्जिनियरिङ्ग लगायतका गैरसंरचनात्मक वातावरण मैत्री प्रविधिहरूको प्रयोग गरिनेछ ।
- गैंडाकोट भित्रका ऐतिहासिक, धार्मिक, सांस्कृतिक तथा पर्यटकीय ठाउँहरूको प्रवर्द्धन गर्न यातायात पहुँच बढाउन सडक विस्तार एवं पदमार्गहरूको निर्माण गरिनेछ ।

- सार्वजनिक संस्था वा स्थानहरू जस्तै, अस्पताल, विद्यालय, धार्मिकस्थल, सडक, पर्यटकीय स्थल, आदिमा विद्युत वृत्ती जडान गर्ने नीति लिइनेछ ।
- सिंचाइ तथा स्वस्थ तथा सुरक्षित खानेपानीको पहुँच पुऱ्याउन सम्भावना नरहेका क्षेत्रमा सौर्य ऊर्जाको प्रयोग गरी लिफ्ट खानेपानीको सञ्चालन गरिनेछ ।
- नगरभित्रका पिक्निक स्थलहरू/ताल/झरना लाई पर्यापर्यटकीय स्थलको रूपमा विकास गर्न निजि क्षेत्र संग साझेदारीको नीति लिइनेछ ।
- मानव बन्धनजन्तु द्वन्द्व ब्यबस्थापनका लागि आवश्यक कार्यक्रम तथा रणनीति प्राथमिकताका साथ अबलम्बन गरिनेछ। गैँडाकोट १०-१७ नारायणी किनारमा बन्धनजन्तुबाट सृजित जोखिम न्यूनीकरण गर्न मेस जाली लगाउने कार्यलाई अगाडी बढाइनेछ ।
- गैँडाकोट नगर भित्रका खेल मैदानहरूमा निर्माणाधीन संरचना सम्पन्न गर्ने र क्रिकेट रंगशाला लगायतका आवश्यक पूर्वाधार तयार गरिनेछ ।
- प्रत्येक वडामा प्राकृतिक स्वास्थ्य अभ्यास केन्द्र / खेलमैदान / उद्यान पार्क निर्माणका लागि आवश्यक नीति लिइनेछ।
- गैँडाकोट नगरपालिकामा विद्युतीय साधनका लागि चार्जिंग स्टेसन राखी विद्युतीय सवारी साधनमा प्रोत्साहन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- नगरमा उपयुक्त लाइब्रेरीको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- गैँडाकोट नगरपालिकाको आफ्नै छुट्टै क्रसर उद्योग स्थापना गर्न सम्भाव्यता अध्ययन गरिनेछ ।

सञ्चार तथा सूचना प्रविधि क्षेत्र

- गैँडाकोट नगरपालिका क्षेत्रका प्रवेश नाकाहरूमा नगर सीमा प्रवेशको सूचना मुलक जानकारी बोर्ड तथा नगरपालिकाका विभिन्न स्थानमा CCTV जडान गरी शान्ति सुरक्षा प्रभावकारी बनाईने छ । साथै विभिन्न स्थानहरूमा आवश्यकता अनुसार Free Wifi जडान गरी संचारमैत्री नगरको रूपमा विकास गर्दै लगिनेछ ।
- सूचना प्रविधि क्षेत्रको विकासकालागि निजी क्षेत्रलाई प्रोत्साहन र प्रवर्द्धन गर्दै सञ्चार माध्यमसँग साझेदारीको नीतिलाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- सम्पूर्ण केवलमा आधारित संचार माध्यमहरूलाई एकीकृत केवल प्रणालीमा आबद्ध गर्ने कार्यको लागि अध्ययन अनुसन्धान गरी आवश्यक नीति निर्माण गर्न नियमन निकायसंगको समन्वयमा पहल गरिनेछ ।
- यस क्षेत्रको भाषिक, सांस्कृतिक, भौगोलिक तथा सामाजिक पहिचानलाई प्रवर्धनका लागि सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको प्रयोगमा जोड दिइनेछ ।
- नागरिकहरूमा सूचनाको पहुँचमा विस्तार गर्न नगरपालिकाका हरेक क्रियाकलापहरूलाई website एवं social media मार्फत सार्वजनिकिकरण गरिनुका साथै नगरबाट प्रदान गरिने सेवाहरू सूचना प्रविधिमैत्री बनाउदै लगिनेछ ।
- सञ्चार तथा सूचना प्रविधिको विकासकालागि स्थानीय प्राविधिक जनशक्ति उत्पादनको आधार तयार गरिनेछ ।
- संघिय तथा प्रदेश सरकार संगको सहकार्यमा DIGITAL PROFILE तयार गरिनेछ ।

- आधारभूत तह देखि नै हरेक विद्यार्थीले कम्प्युटर तथा सूचना प्रविधि सम्बन्धी अध्ययन गर्न पाउने अवसरको सुनिश्चितता गरिनेछ ।
- सञ्चार क्षेत्रकालागि विद्यमान भौतिक संरचनामा आवश्यकता अनुसार थप संरचना विस्तार गर्न पहल गरीनेछ ।
- नगरपालिका सबै स्थानमा टेलिफोन सेवाको नेटवर्क उपलब्ध हुन सक्ने गरी आवश्यकता अनुरूप मोबाइल टावरको विस्तारका लागि पहल गरिनेछ ।

(ख) सामाजिक विकास सम्बन्धी नीतिहरू

स्वास्थ्य क्षेत्र

"सबैलाई स्वास्थ्य विमा, सबल स्वास्थ्य प्रणाली, हरेकका घरमा खानेपानीका धारा, जनस्वास्थ्यमा लगानी"

- नेपाल सरकारको सबै जनतालाई निशुल्क खोप लगाउने कार्यक्रम रहेकोले सबै प्रकारका खोप कार्यक्रमलाई नगरले प्राथमिकताका साथ अगाडी बढाई पूर्ण खोप सुनिश्चित नगरपालिकाको दिगोपनालाई कायम राखिनेछ ।
- महामारी तथा अन्य संक्रामक रोग न्यूनीकरण कार्यक्रमलाई उच्च प्राथमिकता दिई यसको रोकथाम, नियन्त्रण, पूर्व तयारी र प्रतिकार्यको व्यवस्था गर्दै औषधी, औषधिजन्य सामग्री तथा सुरक्षा सामग्रीको सहज आपूर्ति वा भण्डारणको व्यवस्था गरी जनतालाई सुरक्षित राखिनेछ ।
- नगर अस्पताललाई प्रादेशिक अस्पतालको रुपमा स्तरउन्नती गरिनेछ भने गैंडाकोट स्वास्थ्य चौकीलाई कम्तीमा ५ शैयाको आधारभूत अस्पतालको रुपमा स्तरोन्नति गरिनेछ ।
- भरतपुर आखा अस्पताल संग समन्वय गरी नगर अस्पतालमा आँखा उपचार केन्द्र संचालन गरिनेछ ।
- स्वास्थ्य विमा कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाउनका लागि गैंडाकोट नगर अस्पतालबाट दिदै आएको विमा कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाउदै गैंडाकोट स्वास्थ्य चौकी बाट समेत बिमा कार्यक्रम अगाडी बढाउन आवश्यक व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- गर्भवती तथा सुत्केरीहरूको स्वास्थ्य सेवामा पहुच पुर्‍याउन प्रत्येक स्वास्थ्य संस्थाबाट गर्भवती र प्रसुति सेवा प्रदान गर्नुका साथै वडा नं. ३, १८ र नगरका अति विपन्न गर्भवती महिलाहरूको सुविधाको लागि नगर अस्पतालमा आमा घर संचालन गरी सेवा निरन्तरता दिदै ग्रामिण घुम्ती भिडियो X-ray सेवा लाई समेत निरन्तरता दिइनेछ ।
- गरिव विपन्न बर्गमा परेका जनताको लागि निःशुल्क उपचार गर्न स्वास्थ्य कोषको स्थापना गरिनेछ ।
- आवश्यकताको आधारमा ७० वर्षभन्दा माथिका नागरिक, असक्त, अपाङ्गहरूको लागि घर दैलो स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
- आधारभूत सेवा प्रदान गर्नका लागि आवश्यक ९८ प्रकारका औषधीहरू सबै स्वास्थ्य संस्थाहरू मार्फत निशुल्क उपलब्ध गरईनेछ ।
- नगरपालिका भित्र विभिन्न रोगहरूको निदान र उपचारका लागि स्वास्थ्य शिविरहरू संचालन गरिनेछ ।
- स्वास्थ्य चौकी र आधारभुत स्वास्थ्य सेवा केन्द्रहरूलाई एकीकृत गरी स्रोत साधन सम्पन्न बनाउदै सेवाको गुणस्तर विस्तार गर्दै लगिनेछ ।

- सामुदायिक महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाको दक्षता अभिवृद्धि तथा उत्प्रेरणामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका उत्प्रेरणाका लागि नगर बाट एकीकृत रुपमा प्रोत्साहन उपलब्ध गराइनेछ । स्वास्थ्य सेवा र संरचनालाई लैङ्गिक मैत्री, ज्येष्ठ नागरिक मैत्री र अपाङ्ग मैत्री बनाइने छ ।
- नगरका भित्र रहेका एम्बुलेन्सहरुको एकिकृत एम्बुलेन्स सेवा प्रवाहका लागि राष्ट्रिय संजालमा जोडिनेछ ।
- निजी स्वास्थ्य संस्थाहरुको प्रभावकारी अनुगमन र नियमन गरिनेछ । अवैध रुपमा सञ्चालित स्वास्थ्य संस्था र क्लिनिकहरु बन्द गराइनेछ । स्वास्थ्य शिक्षा कार्यक्रम विद्यालय र समुदायसँग सहकार्य गरी प्रभावकारी ढंगले कार्यान्वयन गर्दै लगिनेछ ।
- स्त्रीरोग, छालारोग, मधुमेह, रक्तचाप, अपाङ्गता जस्ता समस्याबाट पिडीत व्यक्तिहरुको सुविधाका लागि निःशुल्क औषधि र विशेषज्ञ सहितको घुम्ती स्वास्थ्य शिविर, आयुर्वेद स्वास्थ्य शिविर कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- आयुर्वेद औषधालय बाट आयुर्वेद स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउदै निःशुल्क आयुर्वेद औषधि उपलब्ध गराइने छ ।
- स्थानिय स्तरमा उपलब्ध औषधीजन्य जडिबुटीहरुलाई गुण र उपयोगिताको आधारमा उचित प्रयोग गर्नका लागि स्थानिय जनतालाई जडिबुटी सम्बन्धि तालिम दिने ब्यबस्था मिलाइनेछ
- जेष्ठ नागरिकहरुको स्वास्थ्य प्रबर्धनका लागि जेष्ठ नागरिक आयुर्वेद स्वास्थ्य प्रबर्धन कार्यक्रम संचालनका साथै रसायन युक्त आयुर्वेद औषधि बितरणको ब्यबस्था मिलाइनेछ ।
- बातजन्य रोगहरुको लागि पञ्चकर्म, पूर्वकर्म (स्नेहन,स्वेदन) कार्यक्रमलाई ब्यबस्थित गरि नियमित रुपमा सेवा उपलब्ध गराइनेछ ।
- विद्यालय आयुर्वेद तथा योग शिक्षाका माध्यमबाट बिधार्थीहरु तथा शिक्षकहरुलाई आयुर्वेद तथा योग मार्फत स्वस्थ जिवनयापन गर्न कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- स्वस्थ जिवनसैली परिवर्तनका लागि नागरिक आरोग्य कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- नगरस्तरमा ५ वर्ष मुनिका बालबालिकाको वृद्धि सुनिश्चितता अनुगमन गरिनेछ । पोषण शिक्षाका लागि सूचना, शिक्षा र सञ्चार संयन्त्र निर्माण गरिनेछ ।

बहुक्षेत्रीय पोषण क्षेत्र

- पोषणमैत्री नगर निर्माणको अवधारणा स्वरुप चालु आर्थिक वर्षमा पोषणमैत्री वार्ड निर्माण कार्य अगाडी बढिसकेको छ उक्त कार्यलाई अझ बढी प्रभावकारी बनाउदै लगिनेछ ।
- बाल स्वास्थ्य र मातृशिशु स्वास्थ्यलाई अझ व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाउन सबै वडामा "सुनौलो हजार दिन" कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- "सुत्केरी आमा पोषिलो खाना" कार्यक्रममार्फत यस गैंडाकोट नगरपालिकामा रहेका सरकारी स्वास्थ्य संस्था तथा बर्थिङ सेन्टरमा सुत्केरी हुने महिलालाई रु. ५ हजार सुत्केरी भत्ताको व्यवस्था लाई निरन्तरता दिइनेछ । बाल स्वास्थ्य र पोषण कार्यक्रमको व्यवस्था गरिनेछ ।
- आर्थिक विपन्न सुनौलो हजार दिनका महिलाहरु (गर्भवती तथा सुत्केरी), किशोरी र वालवालिकाहरुको स्वास्थ्य अवस्थालाई मध्यनजर गर्दै कुपोषण न्यूनीकरणका साथै सामाजिक रुपान्तरणका लागि बहुक्षेत्रीय पोषण कार्यक्रमलाई नगरको साझेदारीमा थप प्रभावकारी बनाइनेछ ।

- नगरभित्र रहेका सामुदायिक तथा संस्थागत विद्यालयहरूमा संचालनमा रहेकका चमेनागृहलाई पोषण सम्बन्धी तालिम प्रदान गर्दै पोषणयुक्त खाद्य वस्तु मात्र प्रयोग गर्न अभिप्रेरित गरिनेछ ।

महिला बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिक क्षेत्र

- ज्येष्ठ नागरिक खेल प्रतियोगिता, गीत कविता प्रतियोगिता, ज्येष्ठ नागरिकप्रति परिवारको दायित्व जस्ता प्रतिस्पर्धी कार्यक्रमको आयोजना गरिनेछ ।
- नगरपालिकाको समग्र मानवस्रोतको विकासको लागि गैँडाकोट नगरपालिकाबाट बालबालिकालाई शिक्षा, स्वास्थ्य र पोषण, युवालाई सीप, उद्यमशिलता, रोजगारी र जेष्ठ नागरिकलाई सम्मान, संरक्षण र सुरक्षा को प्रत्याभुती हुनेगरी कार्यक्रम अगाडी बढाइनेछ ।
- बालश्रम, बालविवाह यौन शोषणजस्ता जघन्य अपराधबाट नगरलाई मुक्त राख्नका लागि बाबु आमालाई सचेत गराई न्यून आय हुने बाबु आमालाई रोजगारी व्यवस्थामा सहयोग पुर्याइने छ ।
- अभिभावकविहीन सडक बालबालिकाका लागि बाल संरक्षण केन्द्रहरूसँग समन्वय गरी पूर्ण स्वामित्व नगर सरकारले लिनेछ । शिक्षाको पहुँचबाट टाढा रहेका बालबालिकाको खोजी तथा पहिचान गरी विद्यालय पुर्‍याइने छ ।
- नगरको हरेक क्षेत्रमा बालमैत्री शासन प्रणालीको प्रवर्धन गर्दै बालमैत्री नगर घोषणा गर्ने कार्यक्रमलाई सफल पार्न सबै वडाहरूमा क्रमश बालमैत्री वडा घोषणा गरिदै लगिनेछ ।
- बालश्रम र सडक बालबालिका शून्य बनाउने नीति अबलम्बन गरिनेछ भने बाल क्लबहरूको स्थापना, प्रवर्द्धन र विकास गरिनेछ ।
- द्वन्द पिडितहरूको पहिचान गरी आय आर्जन मुलक कार्यक्रम संचालन गर्न गैर सरकारी संस्थाहरु संग साझेदारी गरिनेछ ।
- समाजमा विद्यमान महिला तथा बालबालिका माथि हुने गरेका शारीरिक तथा मानसिक हिंसा, बलात्कार बोक्सी प्रथा, श्रम शोषण, अनर्गल लाञ्छना, शिक्षामा विभेद लगायत आर्थिक सामाजिक एवं राजनैतिक शोषण जस्ता कुरीति विरुद्धमा नगरबासी महिलालाई सचेत बनाउदै सामाजिक कुरीति विरुद्धको कानुनी व्यवस्थाको प्रभावकारी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- महिला, बालबालिका, दलित, जनजाती, अपाङ्ग, असहायको उत्थानका लागि लक्षित वर्ग कार्यक्रम अन्तर्गत स्थानीय जनप्रतिनिधि मार्फत ती वर्गको सशक्तिकरणका लागि आवश्यक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।
- **"महिला उद्यमसिल कार्यक्रम"** अन्तर्गत महिलाहरूको रोजगारी, वित्तीय पहुँच र सम्पत्ति माथिको नियन्त्रण र स्वामित्वमा सहजिकरण गर्दै महिला सशक्तिकरण गर्नको लागि जिविकोपार्जन सुधारका कार्यक्रमहरु संचालनमा निरन्तरता दिइनेछ ।
- युवा दुर्व्यसनी घटाउन विभिन्न कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- नगरपालिकाबाट प्रदान गरिने सेवाहरूमा अपाङ्ग, जेष्ठ नागरिक, गर्भवती, सुत्केरीलाई सेवामा अग्राधिकार प्रदान गरिनेछ।
- विपन्न वर्गका अपाङ्गहरूलाई लक्षित गरी अपाङ्ग स्वास्थ्य विमा कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- जेष्ठ नागरिकलाई सम्मान कार्यक्रमलाई अगाडी बढाउदै उनीहरूको ज्ञान, सीप, क्षमतालाई नगरको वृहत्तर हितमा उपयोग गर्ने नीति लिइनेछ ।

शिक्षा तथा युवा क्षेत्र

- निःशुल्क शिक्षालाई प्रभावकारीरूपमा कार्यान्वयनका लागि अध्ययन कार्यदल बनाई क्रमश कार्यान्वयन गरिनेछ । आगामी आ.ब. बाट कक्षा ५ सम्म अभिवाकबाट बाध्यात्मक रुपमा लिईने सहयोगलाई पूर्ण रुपमा निषेध गरिनेछ । विद्यालय संचालनको लागि आवश्यक न्युनतम श्रोतको नगरबाट व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- छात्रवृत्ति र पाठ्यपुस्तकको उपयुक्त व्यवस्थापन, दिवा खाजा र विद्यालयमा निशुल्क इन्टरनेटको व्यवस्था गरिनेछ ।
- अध्ययनको क्रममा विचमै कक्षा छाड्ने विद्यार्थीलाई प्राविधिक शिक्षा अध्ययन गर्नका लागि प्राविधिक शिक्षालय स्थापना गर्ने नीति लिइनेछ ।
- नेपाल विश्व विद्यालय स्थापना गर्नको लागि आवश्यक सहजीकरण गरिनेछ ।
- संस्कृत शिक्षा ज्ञान तथा बौद्धिकताको आधार स्तम्भ रहेकाले नगर क्षेत्र भित्र रहेको संस्कृत शिक्षालाई संरक्षण र सम्बर्धन गरिनेछ। कालिका संस्कृत विद्यापिठमा संस्कृत शिक्षाको कक्षा ११ र १२ अध्ययनको लागि प्रोत्साहन उपलब्ध गराइनेछ।
- शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धी गर्नको लागि वैकल्पिक सिकाई सहजीकरण पद्धति अवलम्बन गरिनेछ ।
- नगरपालिका भित्र रहेका विद्यालयहरूमा विद्यार्थी अनुपात अनुसारको दरबन्दी व्यवस्था मिलाई शिक्षक तथा कर्मचारीको उपयुक्त व्यवस्था गर्ने र विद्युतीय पठन पाठनको सुरुवात गरिनेछ ।
- सीमान्तकृत दलित, जनजाति, बाबु / आमा गुमाएका, विपन्न क्यान्सर रोगी, मृगौला रोगी, मुटुरोगीका सन्ततीहरू तथा जेहेन्दार छात्र छात्रालाई शैक्षिक उन्नयनका लागि अनुदानको व्यवस्था गरिनेछ ।
- विद्यालय बाहिर रहेका बालबालिकाहरूलाई शिक्षाको मूलधारमा ल्याउनका लागि कार्यक्रम अगाडी बढाइनेछ ।
- आवश्यकता अनुसार विद्यालयहरू एकीकरण तथा विद्यालय नभएका वडाहरूमा आवश्यकता अनुसार आधारभूत विद्यालय स्थापना गर्ने नीति लिइनेछ ।
- विद्यालयहरूको नियमित तथा प्रभावकारी अनुगमन र व्यवस्थापनको सुनिश्चितता गर्दै गुणस्तरीय शिक्षालाई प्रवर्धन गरिनेछ । स्थानीय पाठ्यक्रम निर्माण गरी क्रमश लागु गर्दै लगिनेछ ।
- नगरपालीका क्षेत्र भित्र स्थाई बसोबास भई राष्ट्रीय तथा अन्तराष्ट्रीय स्तरमा विभिन्न विधामा विज्ञता हासील गरेका व्यक्तिहरूको बौद्धिक क्षमतालाई आवश्यकता अनुसार उपयोगमा ल्याउने निति अवलम्बन गरिनेछ ।
- नगरपालीका क्षेत्र भित्र सामुदायीक तथा संस्थागत विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरू मध्ये फरक क्षमता र प्रतिभा भएका विद्यार्थीहरू पहिचान गरी प्रोत्साहीत गर्ने र प्रतिभा पलायन हुन नदिने शिक्षा निति लिईनेछ ।
- बिद्यालयलाई स्वस्थ र वातावरण मैत्री बनाई संचालन गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- स्वस्थ समाज हाम्रो अभियान लाई सार्थक बनाउन स्वास्थ्य, पोषण व्यवस्थापन र रोग न्यूनीकरणलाई प्राथमिकता साथ अगाडी बढाइनेछ । साथै विद्यालयमा योग कक्षा सञ्चालनका लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- आधारभूत तह सम्मका विद्यालयका विद्यार्थीहरूलाई टिकाई राख्न पोषण युक्त दिवा खाजा कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी रुपमा अगाडी बढाइनेछ ।

- स्थानीय स्तरमा स्थापित बालविकास केन्द्रहरूलाई गुणस्तरीय रूपमा सञ्चालन गर्न सरोकारवालासँगको सहकार्यमा आवश्यक नीति अवलम्बन गरिनेछ । बालविकास केन्द्रमा कार्यरत सहयोगी कार्यकर्ता विद्यालय कर्मचारीहरू सामुदायिक सिकाइ केन्द्रका परिचालिका तथा स्रोत कक्षाको आयको परिश्रमिकको लागि संघीय सरकारबाट प्राप्त रकममा नगरपालिकाको तर्फबाट थप प्रोत्साहन उपलब्ध गराउने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- शिक्षकहरूलाई अनुसन्धानमुखी कार्यतर्फ उत्प्रेरित गर्न विशेष कार्यक्रमको व्यवस्था गरिनेछ ।
- विभिन्न निकाय एवं संघसंस्थाहरूको समन्वय र सहकार्यमा सिमान्तकृत बालबालिकाको लागि जीवन उपयोगी सीप सम्बन्धी शिक्षा प्रदान गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- गैंडाकोट नगरको भाषा, कला, संस्कृति, साहित्यको संरक्षणको लागि महत्वपूर्ण योगदान पुर्याउने श्रष्टाको सम्मानार्थ गैंडाकोट नगर प्रज्ञा पुरस्कार द्वारा सम्मान गरिनेछ ।

खेलकुद क्षेत्र

- **स्वस्थ र अनुसाशित युवा विकासमा टेवा** भन्ने नाराका साथ शिक्षा युवा तथा खेलकुद विकास शाखा मार्फत सरोकारवालाहरूको समन्वयमा विभिन्न खेलकुद कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ । नगरका खेलकुद कार्यक्रमहरूलाई एकद्वार प्रणालीबाट समन्वयात्मक रूपमा नगर खेलकुद विकास समिति मार्फत संचालन गरिनेछ ।
- वडाहरू मार्फत संचालन गरिने खेलकुद कार्यक्रमहरूलाई वडा स्तरीय खेलकुद विकास समिति मार्फत एकद्वार प्रणालीबाट संचालन गरिनेछ ।
- हरेक वडामा बाल उद्यानको समुचित व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- खेलकुद क्षेत्रमा युवाहरूलाई आकर्षण गरी विभिन्न विधाका खेलहरूको प्रभावकारी टिम तयार गरी प्रतियोगिताहरूमा सहभागी गराइने छ भने महिला खेलाडीहरूलाई थप प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- वडा नं. ६, ७ र ९ को नारायणी नदि नजिकको सार्वजनिक खुल्ला चौरमा वी.पी. अन्तराष्ट्रिय खेलग्राम निर्माण गर्ने कार्यका लागि सङ्घीय सरकार र गण्डकी प्रदेश सरकार सँगको सहकार्यमा निर्माण कार्यलाई अगाडी बढाउन थप पहल गरिनेछ । साथै नवजागरण खेलमैदान लाई मिनी क्रिकेट रंगशालामा स्तरोन्नति गर्नका लागि पहल गरिनेछ ।
- गैंडाकोट वडा नं. ३, ४ र ८ को भेलरघारीमा निर्माणाधिन गैंडाकोट क्षेत्रीय रंगशालाको निर्माण कार्यलाई संघीय सरकार एवं प्रदेश सरकारसँगको साझेदारीमा पूर्णता दिन आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ ।
- गैंडाकोट वडा नं. १३ को सुनवर्षा मैदानलाई मनमोहन राष्ट्रिय रंगशाला र वडा नं. १० स्थित संयुक्त चोक मैदानलाई क्रिकेट रंगशालाको रूपमा विकास गर्न थप कार्य अगाडी बढाइनेछ ।
- नियमित खेलकुद कार्यक्रमहरू आयोजना गरिनेछ र नगर, जिल्ला, प्रदेश र राष्ट्रिय स्तरका खेलकुद कार्यक्रमहरूमा सहभागी गराइनेछ । प्रतिभाशाली खेलाडीहरूलाई उच्चस्तरीय प्रशिक्षणको व्यवस्था गरिनेछ ।
- गैंडाकोटका विभिन्न वडाहरूमा आवश्यकता अनुसार कर्भडहल, वडामा फुटवल मैदान, फुटसल कोर्ट, क्रिकेट मैदान, पार्क आदिको निर्माण तथा स्तरोन्नति गरी सञ्चालन गरिनेछ ।
- नगर भित्र रहेका खेलकुद सम्बद्ध पूर्वाधारहरूलाई नगर खेलकुद विकास समिति मार्फत एकद्वार प्रणालीमा संचालन गरिनेछ ।
- नगर भित्र क्रियासिल खेलकुद क्लबहरूलाई नगरमा दर्ता गराई व्यवस्थित गरिनेछ ।

- विद्यालय स्तरीय खेलकुद प्रतियोगितालाई प्राथमिकतामा राखी संचालन गरिनेछ ।

(ग) आर्थिक विकास सम्बन्धी नीतिहरू

- नगरक्षेत्रमा रहेका सबै बैंक तथा वित्तिय संस्थाहरूको अभिलेखीकरण नियमित गरिनेछ ।
- सहकारी ग्रामको रूपमा परिचित नगरको विकासमा सहकारी संस्थाहरूलाई परिचालन गर्न सहकारी ऐनको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्दै थप आवश्यक स्थानीय सहकारी मैत्री नीतिहरू अवलम्बन गरिनेछ । सहकारी लाई उत्पादन संग जोडेर रोजगारी सृजना तथा गरिवी न्यूनिकरणमा जोड दिइनेछ ।
- नगरक्षेत्र भित्र रहेका धार्मिक तथा पर्यटकीय क्षेत्रहरूको विकास गर्दै पर्यटन प्रवर्धनका लागि निजि क्षेत्रलाई प्रोत्साहन र सहजीकरण गरिनेछ ।
- बढ्दो गरिवी तथा बेरोजगारीलाई सम्बोधन गर्न गरिवी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम लगाएत कार्यक्रमहरू लक्षितवर्गमा गई समुदायकै रोजाई अनुसार स्व-उद्यमी बनाउन सीपमूलक तालिम दिई प्रविधि उपकरण समेत उपलब्ध गरिनेछ ।
- स्वरोजगारी र उद्यम सिर्जना गर्न तथा उद्यमी वनेकालाई टिकाईराख्न बाहिरबाट आयात हुने खादा लगाएतका अनावश्यक बस्तुहरूको प्रयोगलाई निरुत्साहित गर्दै नगरपालिका द्वारा प्रवर्धित उद्यमबाट उत्पादित मफलर तथा ढाका जस्ता बस्तुको प्रयोग गरिनेछ । नगरपालिकाको श्रोतमा संचालन हुने कार्यक्रममा खादाको प्रयोगमा भुक्तानी उपलब्ध नगराउने नीति लिइनेछ ।
- नगरपालिकाबाट बाह्य अतिथीहरूलाई स्वागत सत्कार गर्दा मायाको चिनो स्वरूप प्रदान गरिने उपहार स्थानीय स्रोतमा आधारित थाकल, मकैको खोष्टा लगाएत बाट तयार हुने टोप, लेडिज ब्याग लगाएत सामाग्रीहरू नगरपालिकाको उद्यम विकास कार्यक्रम बाट स्थापना भएका उद्यमी बाट आपूर्ति गरिने छ ।
- स्थानीय स्तरमा उत्पादित घरेलु मदिरालाई गुणस्तरीय बनाई लेबलिंग गरी व्यवसायीकरण गर्ने नीति अबलम्बन गरिनेछ।
- परम्परागत पेशा, सीपमा आधारित व्यवसायलाई प्रविधिमैत्री बनाउदै आधुनिकिकरण गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- बैदेशिक रोजगारीलाई व्यवस्थित गराउन बैदेशिक रोजगारीका कारणबाट सृजनाहुने सबै खाले समस्याको समाधान गर्न सुरक्षित आप्रवासन कार्यक्रमलाई थप सबल र प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- गैँडाकोट नगरपालिकाबाट श्रम स्वीकृति व्यवस्था कार्यान्वयन गर्दै बैदेशिक रोजगारीबाट फर्किएका व्यक्तिहरूको सिपलाई नगरपालिकाको समग्र विकासमा प्रयोग गर्न स्थानीय रोजगार सेवाकेन्द्रमा सुचिकृत गरी स्थानीय रोजगारमा गर्ने नीति लिइनेछ । बैदेशिक रोजगारीबाट फर्किएका व्यक्तिहरूलाई समाजमा एकीकरण गर्दै पेशा व्यवसाय संचालन गर्न प्रोत्साहन गराइनेछ ।
- नगरपालिकामा दर्ता भएका बेरोजगार व्यक्तिहरूलाई न्यूनतम रोजगारीको प्रत्याभूति गराउनका लागि पारिश्रमिकमा आधारित आयोजना सञ्चालन गर्ने र सामाजिक सुरक्षाको प्रत्याभूति गराइनेछ । प्रधानमन्त्री स्वरोजगार कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रूपमा लागु गरिनेछ ।
- दक्ष र सक्षम जनशक्तिको विकास गरी आन्तरिक रोजगारी प्रवर्धन गर्न आवश्यक सीपमूलक तालिमको पहिचान गरी बेरोजगार व्यक्तिलाई ब्यबसायिक तालिम दिइनेछ ।
- नगरभित्र रहेका साना ठुला २७८ वटा उद्योग, व्यवसायहरूलाई औद्योगिक तथा व्यवसायिक बातावरण कायम गरी आर्थिक गतिविधि चलमयमान गरिनेछ । नगरभित्र १० वटा क वर्गका बाणिज्य बैंक, ५ वटा ख वर्गका

विकास बैंक, ४ वटा फाईनान्स, ९ वटा लघुवित्त संस्थाहरु संचालित छन भने देशकै उत्कृष्ट मध्येका विक्र, किसान, गण्डकी बचत तथा ऋण सहकारी संस्था सहित २३ वटा बचत तथा ऋण सहकारी संस्था, ७ वटा कृषि र ३ वटा दुग्ध गरी १० वटा उत्पादक सहकारी संस्था, ३ वटा उपभोक्ता/सेवा सहकारी संस्था र ३ वटा बहुउद्देशीय सहकारी संस्था गरी ३९ वटा सहकारी संस्थाहरुको संचालन बाट नगको आर्थिक गतिविधि थप चलायमान बनाईने छ ।

कृषि विकास नीति तथा कार्यक्रम

- कृषिमा लागत मुल्य घटाउन कृषि यान्त्रीकरणमा जोड दिईनेछ ।
- कृषि योग्य भूमिको पूर्ण उपयोग सुनिश्चित गर्न नगरपालिका भित्र रहेका सम्पूर्ण कृषि योग्य जमिनमा खेति गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- कृषि बिमा कार्यक्रम अन्तरगत किसानको बालीनालीको सुरक्षण गर्न पहल गरिनेछ ।
- समुह वा सहकारीले आफ्नो उत्पादन आफै बेचबिखनमा प्रोत्साहन गर्न कृषि बजार निर्माणमा आवश्यक सहयोग गरिनेछ ।
- माटोको उर्बरा शक्ति जाच गर्नको लागि माटो जाँच शिविर संचालन गरिनेछ ।
- रासायनिक विषादीको प्रयोग कम गराई प्रांगारिक मलको प्रयोग गर्दै अर्गानिक खेतिलाई प्रोत्साहन दिईनेछ ।
- गैंडाकोट नगरपालिका स्थानीय तह भित्र उत्पादन भएको अदुवा बेसारलाई प्रोत्साहनको साथै लेबलिंग र प्याकेजिंगमा जोड दिईनेछ ।
- एक वडा एक कृषि उत्पादनमा जोड दिनुका साथै चैते धानको उन्नत बिउ उत्पादनमा जोड दिईनेछ ।
- खेती योग्य जमिनमा सिंचाई सुबिधा पुर्याई उत्पादकत्वमा बृद्धि गर्ने नीति लिइनेछ ।
- बैज्ञानिक भू-उपयोग प्रणालीको उपयोग गरी भिरालो जमिनमा कागती, सुन्तला, जस्ता फलफूलहरु र अम्रिसो लगायत डालेघाँस लगाउनमा जोड दिईनेछ ।
- रैथाने खाद्य बालीहरु जस्तै कोदो, गिठा, तरुललाई बिशेष जोड दिई उत्पादकत्वमा बृद्धि गराइने छ ।
- दशैं तिहार जस्ता पर्व र अन्य धार्मिक कार्यक्रमलाई लक्षित गरी फूल खेतीलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- "दुई बालि धान लगाउँ खाद्य सुरक्षा रोजगारको आधार बनाउ" भन्ने नारालाई आत्मसात गर्दै चैते धानको क्षेत्र बिस्तार गरिनेछ । चैते धान सुकाउने मेसिन (ड्रायर) स्थापना र संचालनको लागि नगरबाट प्रोत्साहन गरिनेछ ।

पशु सेवा क्षेत्र

- पशुपालन व्यवसायलाई क्रमशः यान्त्रीकरण तथा व्यवसायिकरण गर्दै पशुजन्य पदार्थको उत्पादनमा आत्मनिर्भर भई उत्पादन र रोजगारको थप बृद्धि गरि गरिबि न्युनिकरणमा टेवा पुर्याइनेछ ।
- नगरको यातायात र बजारीकरणको हिसाबले पुर्व पश्चिम राजमार्गसंग जोडिएको बजारको पुर्वाधारको विकास भएको क्षेत्रहरु गाई/भैसीको साना व्यवसायिक पकेट विकास कार्यक्रम सञ्चालनमा ल्याई पशु सङ्ख्यामा बृद्धि गरि उत्पादन सहायता उपलब्ध गराउने कार्यक्रमलाई आगामी वर्षमा समेत निरन्तरता दिइनेछ ।
- पहाडी तथा चरण क्षेत्र नजिकका वडाहरुलाई बाख्रा पकेट क्षेत्रको रुपमा बिकास गर्ने निति अनुरूप बाख्रा प्रबर्द्धन कार्यक्रम सञ्चालनमा ल्याई मासु मिसन कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

- नगरको स्रोत र साधनको परिचालन गरी पशुपालनमा उत्पादकत्व बृद्धि तथा उत्पादन लागत घटाउनका लागि यान्त्रीकरणमा आधारित पशुपालनलाई प्राथमिकता दिदै पशुधनको बिमा गर्ने कार्यमा प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- पशु नश्लसुधार अन्तर्गत कृतिम गर्भाधान कार्यक्रमबाट दुध उत्पादनमा बृद्धि गर्नका लागि यस नगर क्षेत्रमा गाई भैसीमा कृतिम गर्भाधान सेवा पुर्याउदै आएकोमा यस कार्यलाई आगामि बर्षमा समेत निरन्तरता दिईनेछ।
- दुध उत्पादनमा हास आउने खोरेत, भ्यागुते जस्ता संक्रामकजन्य रोगहरुबाट पशुधनको क्षति नहोस भनि हरेक बर्ष उक्त रोगहरु बिरुद्ध निःशुल्क खोपकार्यलाई प्रादेशिक निकायहरुको सहकार्यमा अघि बढाइनेछ ।
- पशुवस्तुमा आन्तरिक तथा बाह्य परजिवि नियन्त्रण कार्यक्रमहरुलाई थप प्रभावकारी बनाउँदै लगिनेछ ।
- दुधको प्रशोधन गरी उच्च मूल्य युक्त पौष्टिक खाद्यबस्तु उत्पादन गर्न दुग्ध सहकारी सस्था तथा पशु फर्महरुलाई तालिम तथा अनुदान सहयोग उपलब्ध गराईएकोमा उक्त कार्यक्रमहरुलाई तिनै तहको सरकारहरुको समन्वयनमा अघि बढाइनेछ।
- संघिय सरकार संगको साझेदारीमा पशु चिकित्सक भर्ना गरी गैंडाकोट नगरपालिकाको वडा नं. १० देखि १७ वडा सम्मका कृषकहरुलाई पायक पर्ने स्थानबाट सेवा प्रवाह गरिनेछ ।

(घ) वन, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी नीतिहरु

- विपदको बेला आगलागी बाट हुन सक्ने क्षतिलाई न्यूनीकरण गर्न अग्नि नियन्त्रणको लागि दमकल खरिद गरिनेछ ।
- दैवी प्रकोप बाट प्रभावित गरीब, सुकुम्बासी, असहाय व्यक्ति, समूहहरुको पहिचान गरी राहत र उद्धारका कार्यहरु गरिनेछ ।
- रिक्तिदै गएको जमिन मुनिको पानि पुनर्भरणका लागि गैंडाकोट १-१७ को उत्तर तर्फको पहाडका उपयुक्त स्थान पहिचान गरि संघिय सरकार, प्रदेश सरकार, अन्य सरोकारवाला र गैंडाकोट नगरपालिकाको संयुक्त प्रयासमा नयाँ सिमसार क्षेत्र निर्माण गरिनेछ ।
- दिशा जन्य लेदो ब्यवस्थापनको लागि उपयुक्त स्थान पहिचान गरी संरचना निर्माण गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- फोहोरमैला व्यवस्थापनका लागि नगरले छनौट गरेको स्थानमा फोहोरमैला प्रशोधन तथा अध्ययन केन्द्र निर्माण गरी सफा, स्वस्थ नगर निर्माण गर्ने नीति लिइनेछ ।
- कृषि तथा शहरी क्षेत्रबाट निस्कने फोहोरजन्य वस्तुबाट वायोग्यास तथा प्राङ्गारिक मल उत्पादन तथा प्रयोग गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- वडा समितिहरु मार्फत टोल विकास संस्थाहरुलाई सृजनशील कार्यहरुमा जोड दिई "स्वस्थ र हराभरा गैंडाकोट" र "हाम्रो टोल हाम्रो जिम्मेवारी" भन्ने नाराका साथ नविन कार्यक्रमहरु अघि बढाइनेछ ।
- स्थानीय स्तरमा सामुदायिक वनहरु संग साझेदारी गरी सामुदायिक वनको कु-काठ तथा जरालाई प्रयोग गरी उत्पादन मुलक जडिबुटी तथा फलफुल खेतीको कार्यलाई अगाडी बढाई आय आर्जन तथा रोजगारी बृद्धि गरिनेछ ।
- मुकुन्दसेन पार्क लगायतका नगर स्तरीय पार्कहरुलाई स्तरोन्नति गरी पर्यटकीय केन्द्रको रुपमा विकास गर्ने नीति लिइनेछ।

- गैंडाकोट नगरपालिकाको वडा नं. १० देखि १७ नं. वडा सम्मको मध्यवर्ती क्षेत्रलाई सो क्षेत्रबाट हटाउन आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- नारायणी नदीलाई स्वस्थ र निर्मल पार्न विभिन्न व्यक्ति, संघ संस्थाहरु संग सहकार्य गरी सरसफाई कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- गैंडाकोट नगरपालिकामा दिर्घकालिन समस्याको रुपमा रहेको भल नियन्त्रणको लागि संधिय सरकार, प्रदेश सरकार र अन्य निकाय संगको साझेदारीमा एकीकृत व्यवस्थापनको कार्य अगाडी बढाइनेछ ।

(ड) सुशासन तथा संस्थागत विकास सम्वन्धी नीतिहरु

- नेपालको संविधान र स्थानीय सरकार संञ्चालन ऐन अनुसार स्थानीय तहलाई प्राप्त अधिकार कार्यान्वयन गर्न आवश्यक ऐन कानूनहरु निर्माण गरी क्रमशः कार्यान्वयन गर्दै अगाडी बढाइनेछ । निर्मित कानूनहरुलाई क्रमशः अद्यावधिक गर्दै लगिनेछ ।
- नगरका नीतिहरुलाई प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गर्दै कानुनी शासनलाई थप सुदृढ गर्न नगर प्रहरी गठन गरी परिचालन गरिनेछ ।
- नगरको श्रोतबाट गरिने सम्पूर्ण भ्रमणहरुलाई निरुत्साहित गरिनेछ ।
- नगरपालिकाभित्र रहेका भूमिहीन सुकुम्बासी, भूमिहीन दलित र अव्यवस्थित बसोबासीको समस्याहरु समाधान गर्न राष्ट्रिय भूमि आयोगसंगको समन्वयमा जग्गाधनि प्रमाणपुर्जा वितरण गरिनेछ ।
- नगरपालिका भित्र रहेका सार्वजनिक जग्गाहरुलाई नगरपालिकाको स्वामित्वमा ल्याउनका लागि आवश्यक पहल गरिनेछ । अनधिकृत रुपमा निर्मित संरचना हटाई, अतिक्रमित जग्गाहरुको लगत संकलन गरी संरक्षणको कार्य अगाडी बढाइनेछ ।
- धूम्रपान, मध्यपान, लागू औषध, दुर्व्यसनी लगाएतको न्युनीकरण गरी नगर निर्माणमा युवाहरुको सहभागितामा बिशेष जोड दिन सचेतनाका कार्यक्रमहरु अगाडी बढाइनेछ ।
- नगरपालिकाको कार्य सम्पादनलाई छिटोछरितो, प्रविधीमैत्री, पारदर्शी र गुणस्तरीयता कायम गर्दै हरेक सेवालाई अनलाइन सेवामा रूपान्तरण गर्दै भ्रष्टचार विरुद्धको शुन्य सहनशिलताको नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- नगरपालिकाले घर नक्सा पास प्रक्रियालाई थप सरल र सुलभ बनाउन आगामी आर्थिक वर्ष देखि नगर बाटै नक्सा बनाई उपलब्ध गराउने तथा सो को सुपरिवेक्षण गर्ने र अन्य आधारभूत सेवामा सहजिकरणका लागि नगरमा छुट्टै "नागरिक सेवा केन्द्र" स्थापना गरी सेवा प्रवाह गरिनेछ ।
- नगरपालिकाको नाममा रहेको कर्मचारी कल्याणकोषलाई वढी प्रतिफल प्राप्त हुने गरी र कर्मचारी वर्गको अधिकतम हित प्रवर्द्धन हुने गरी परिचालन गरिनेछ । साथै कार्यसम्पादनमा आधारित प्रोत्साहन प्रणालि लागू गरिनेछ ।
- आर्थिक वर्षको शुरुवात देखिनै वार्षिक कार्यक्रमहरु निरन्तर कार्यान्वयन गर्ने गरी वार्षिक खरिद योजना तयार गरी जिम्मेवार कर्मचारीहरूसँग कार्य सम्पादन सम्झौता गरिने छ र उक्त सम्झौताको अधिनमा रही कर्मचारीको प्रोत्साहन र कार्य सम्पादन मुल्यांकन गरिने छ ।
- नागरिकता प्राप्त गर्ने नागरिकको नैसर्गिक अधिकारको सम्मान गर्दै नगरपालिकाबाट हुने नागरिकता सिफारिस लाइ निःशुल्क गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

- नियमित सेवा र विकास गतिविधिहरू पारदर्शी बनाउन नियमित रूपमा नगर सरोकार सप्ताह र रेडियो कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- नगरपालिकाबाट संचालित कार्यक्रमहरूको वार्षिक समिक्षा तथा सामाजिक परिक्षणको साथसाथै आयोजना कार्यक्रमहरूमा सार्वजनिक परिक्षण र वडास्तरमा सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।
- सेवाग्राहीहरूको सुविधालाई मध्यनजर गर्दै डिजिटल नागरिक वडापत्र, नागरिक सेवा केन्द्र आदिको व्यवस्था गर्दै सेवा लिन आवश्यक पर्ने आवेदन फारमहरू नगरपालिकाको वेबसाईड वाट प्राप्त गर्ने सक्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- नगरपालिकाबाट कार्यान्वयन हुने योजना, कार्यक्रमहरूमा वित्तिय जोखिम न्यूनीकरणका लागि निर्माण र खरिद प्रकृयालाई वढी पारदर्शी र प्रतिस्पर्धात्मक बनाउन ठेक्का प्रक्रिया (E-Bidding) मा जोड दिइनेछ ।
- जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीको क्षमता अभिवृद्धि गर्न क्षमता विकास तालिम संचालन गरिनेछ भने सहायक स्तरका कर्मचारीहरूको वृत्ति विकासको लागि सम्बन्धित निकायसँगको साझेदारीमा सेवा कालिन तालिम संचालन गरिने छ।
- सामाजिक सुरक्षा तथा व्यक्तिगत घटना दर्ता प्रणाली सुदृढीकरणलाई थप प्रभावकारी बनाउदै सामाजिक सुरक्षा भत्ता सहज तरिकाबाट प्रदान गर्नका लागि बैंकहरू संग सहकार्य गरिनेछ ।
- विकेन्द्रिकरणलाई संस्थागत गर्न वडा/वस्ती तहमा निर्णय प्रकृयामा जनसहभागितालाई अझ प्रभावकारी बनाइने छ ।
- नगरपालिकाको विकासका लागि निजी क्षेत्र, नागरिक संस्थाहरू, बुद्धिजीवीहरू, विश्वविद्यालय एवं तिनका नवसिर्जनामा संलग्नता र साझेदारी गरिनेछ ।
- देश बाहिर रहेका गैँडाकोट बासीहरूसँग नगरको समृद्धिमा साझेदारी गर्ने नीति लिइनेछ ।
- सार्वजनिक खर्च र अनुगमनमा दक्षता अभिवृद्धि गरिनेछ । नगरपालिकाबाट भुक्तानि हुने रकम सोझै सम्बन्धित व्यक्ति वा संस्थाको बैंक खातामा जम्मा हुने विद्युतीय माध्यमबाट रकम भुक्तानि (Electronic Fund Transfer) प्रणालीलाई अधिकतम प्रयोग गर्दै नगरपालिकाबाट चेक जारी गर्ने कार्यको पूर्ण रूपमा अन्त्य गरिने छ ।
- गैँडाकोट नगरक्षेत्र भित्रका राष्ट्रिय अन्तराष्ट्रिय रुपमा ख्यातिप्राप्त व्यक्तिहरूलाई गैँडाकोट सद्भावना दूतका रुपमा सम्मान गरिनेछ ।
- मेलमिलापकर्ता हरूका लागि सचेतना मुलक कार्यक्रम संचालन गरी **विवादमुक्त गैँडाकोट** अभियान अगाडी बढाईने छ । मेलमिलापकर्ताहरू सुचिकृत गरी मेलमिलाप कर्ताको सुची अध्यावधिक गरिनेछ ।
- आम उपभोक्ताको हितलाई ध्यान दिदै खाद्य सुरक्षा र उपभोक्ता सचेतीकरण अभियान सञ्चालन गरिनेछ ।
- नगरपालिका भित्रका सम्पूर्ण व्यवसायलाई नगरपालिकामा दर्ता गर्न विशेष अभियान संचालन गरिनेछ । व्यवसायमा अनिवार्य मूल्य सूची राख्ने व्यवस्था कडाईका साथ लागू गरिनेछ ।
- उपभोक्ता अधिकारलाई सुनिश्चित गर्न उपयोग्य वस्तु वा सेवाको गुणस्तर परिमाण एवं मूल्यको अनियमितताबाट उपभोक्तालाई संरक्षण प्रदान गर्न नियमित अनुगमन गरिनेछ ।
- विभिन्न कालखण्डमा भएका राजनीतिक परिवर्तनको क्रममा भएका शहिद परिवार, घाईते तथा अपाङ्ग व्यक्तिको सम्मान गर्ने नीति लिइनेछ ।

- गत आर्थिक वर्षबाट अल्या भई आएका योजनाहरु यो आर्थिक वर्ष भित्र सम्पन्न हुन नसकेमा ती आयोजनाको लागि विनियोजित रकम संचित कोषमा फिर्ता गरिनेछ भने चालु आर्थिक वर्ष २०७९/०८० का लागि स्वीकृत, कार्यक्रम र स्थान छनौट भई कार्य सम्पन्न हुन नसकेका पूँजिगत प्रकृतिको पुर्वाधार निर्माण आयोजनाहरुलाई नगरस्तरीय क्रमागत आयोजनाको रुपमा आगामी आर्थिक वर्षमा अगाडी बढाई अन्य कार्यक्रम तथा आयोजनाहरुको रकम संचित कोषमा फिर्ता गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

आदरणीय नगरसभाका सदस्य ज्यूहरु,

अब म आगामी आर्थिक वर्ष ०८०/०८१ मा माथि उल्लेखित क्षेत्रहरुमा उच्चतम प्रतिफल प्राप्त गर्नका लागि राजश्व तथा श्रोत परिचालन सम्बन्धी नीतिहरु प्रस्तुत गर्न अनुमति चाहन्छु ।

राजश्व तथा श्रोत परिचालन सम्बन्धी नीतिहरु:

- नगरपालिकाको औपचारिक करको दायरामा आउन नसकेका व्यवसायहरुलाई लक्षित गरी व्यवसाय दर्ता घुम्ति शिविर संचालन गरिनेछ ।
- नगरपालिकाको आन्तरिक श्रोतको उच्चतम परिचालनका लागि आर्थिक ऐनले निर्देशित गरेका कर, दस्तुर, सेवा शुल्कका क्षेत्रहरुको दायरा फराकिलो गर्दै नगरको श्रोत परिचालनमा सबै क्षेत्र र वर्गका नगरबासीहरुले आफुले आफ्नो क्षमता अनुसार योगदान गरेको महसुस गर्ने अवस्थाको सिर्जना गरिनेछ ।
- व्यवसायकरको दायरा बढाई वढी भन्दा वढी व्यवसायीहरुलाई कर तिर्न प्रोत्साहित गर्न नगरबाट विभिन्न कार्यक्रम सहित प्रत्येक वर्ष कर सप्ताह वा कर जागरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने तथा राजश्व संकलन कार्यलाई व्यवस्थित गरी सबै वडा कार्यालयहरुबाटै कर, शुल्क, दस्तुर असुल गर्ने कार्यलाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- वार्षिक पेशा, व्यवसाय, कर र घर वहालकर असुली कार्यलाई थप प्रभावकारी बनाउन आवश्यक कार्यविधि बनाई टोल विकास संस्थाहरुलाई समेत परिचालन र साझेदारी गर्ने नीति लिइनेछ ।
- यस नगरपालिकामा वित्तीय तथा परामर्श सेवा प्रदान गर्ने व्यक्ति, संघ संस्थाहरुलाई समेत करको दायरामा प्रवेश गराएर मात्र सेवा लिने पद्धति अबलम्बन गरिनेछ ।
- अपाङ्ग, असहाय, अशक्त, दैवीप्रकोप पिडित, द्वन्द्व पिडित, जेष्ठ नागरिक र एकल महिलाका विषयमा हुने सिफारिसहरु निशुल्क गरिनेछ । साथै विपन्नहरुको शैक्षिक सिफारिसलाई समेत निःशुल्क गरिने नीतिलाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- गैँडाकोट नगरपालिकामा दर्ता नभएका तर आन्तरीक राजश्व, वाणिज्य, घरेलु तथा साना उद्योग जस्ता कार्यालयमा दर्ता भई गैँडाकोट नगरपालिका क्षेत्रभित्र व्यवसाय गरी आएका व्यवसायीहरुलाई दर्ता प्रकृत्यामा आउने व्यवस्था मिलाइनेछ । नगरको श्रोत बाट भुक्तानी उपलब्ध गराउदा नगरमा दर्ता भई संचालित व्यवसायलाई मात्र भुक्तानी दिने नीति लिइनेछ ।
- कुनैपनि योजनाहरुको सम्झौता गर्नु अगावै उपभोक्ता समितिका पदाधीकारी एवं योजनाबाट लाभान्वित उपभोक्ताहरुलाई आफुले व्यक्तिगत रुपमा बुझाउनुपर्ने सम्पत्ति कर, व्यवसायकर र घरजग्गा वहालकर लगाएत निजको दायित्वमा रहेका कर, शुल्क, दस्तुर आदि तिर्न प्रोत्साहित गरिनेछ ।
- नगरपालिकालाई आवश्यक पर्ने वित्तिय श्रोतको कमिलाई पूर्ती गर्न नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार, दातृ निकाय तथा सघ संस्था र नीजी श्रोत एवं नागरिक समाज लगायत सबै सम्भाव्य आन्तरीक एवं बाह्य क्षेत्रका निकायसंग समन्वय गरी वित्तिय श्रोतको कमीलाई पूर्ति गरिनेछ ।

- श्रोत व्यवस्थापनलाई यथार्थ परक र व्यवस्थित गर्न ICT को प्रयोगलाई बढ्दा दिइनेछ ।
- नगरपालिकाले प्राप्त गर्नुपर्ने कर, शुल्क, दस्तुर अदिको समुचित व्यवस्थापनका लागि सरोकारवालासँग समन्वय र सहकार्य गरि अघि बढ्ने नीति लिइनेछ ।
- करदाताहरूलाई सहज रुपमा कर बुझाउने वातावरण सृजना गर्न Online प्रणाली मार्फत कर भुक्तानी गर्न मिल्ने गरी संचालनमा रहेको व्यवस्थालाई अझ बढी सरल तथा सहज बनाउदै लगिनेछ ।
- नगरबाट प्रदान हुने सेवालाई सेवाग्राही मैत्री बनाउन आवश्यक कार्यालयहरूमा स्तनपान कक्ष निर्माणमा जोड दिइनेछ।

आदरणीय नगरसभाका सदस्य ज्यूहरू,

नगरको वृहत्तर हित, आर्थिक विकास र समृद्धिको लागि केन्द्रीत भएर कार्य गर्नु हामी सबैको जिम्मेवारी हो तसर्थ आत्मनिर्भर नगरको रुपमा विकास गर्नका लागि सक्षम र आम्दानीका नयाँ नयाँ क्षेत्रहरूको पहिचान गर्न विशेष पहल गरिनेछ। करका दायरालाई बढाउने र सबैलाई करको दायराभित्र समावेश गर्ने तर्फ ध्यान केन्द्रित रहनेछ । खानेपानी, सिँचाई, सडक, विद्युत र सञ्चार नपुगेका वडाका टोल तथा गाउँहरूमा यी पूर्वाधार विकासलाई प्राथमिकतामा राखिनेछ । नगरपालिकाबाट सेवा प्रदान गरिने इकाईहरूको पूर्वाधार, प्रविधि र जनशक्तिका हिसाबले सुसम्पन्न गरिनेछ । सुशासन सुदृढिकरणमा नागरिक निगरानीलाई प्रोत्साहित गरिनेछ । भ्रष्टाचार शुन्य सहनशिलतालाई संस्थागतरुपमा विकास गर्न पारदर्शिता, जवाफदेहीता, सहभागितामुलक जिम्मेवारीपनको विकासमा जोड दिइनेछ ।

अन्तमा, यस नगरको विकासमा र समृद्धिको लागि नगरबाट यस आर्थिक वर्षको लागि निर्धारित नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनमा सहयोग पुर्याउनु हुने सम्पूर्ण गैँडाकोट नगरबासीहरूमा हार्दिक आभार व्यक्त गर्दै नगर विकासमा हालसम्म साझेदारी र सहयोग गर्ने नेपाल सरकार, गण्डकी प्रदेश सरकार, विकास साझेदार संस्थाहरू, नागरिक समाज, राजनीतिक दल, निजी क्षेत्र, गैर सरकारी संस्था, पत्रकार तथा आमसञ्चार क्षेत्र, नेपाल नगरपालिका संघ र अन्य संघ संस्था लगायत सम्पूर्ण शिक्षक तथा कर्मचारीहरूलाई हार्दिक धन्यवाद व्यक्त गर्दछु । वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमामा महत्वपूर्ण सहयोग पुऱ्याउने सबै जनप्रतिनिधि, कर्मचारी, विज्ञ, राजनीतिक दल, संघसंस्था सबैमा हृदयदेखि धन्यवाद व्यक्त गर्दै यस नीति तथा कार्यक्रमको सफल कार्यान्वयनमा सबै पक्षको साथ र सहयोग प्राप्त हुनेमा आशा र विश्वास व्यक्त गर्दछु ।

धन्यवाद